

OPPOSING MODERN TERRORISM AND TRANSNATIONAL CRIME

Ivan Pekić

President International police organization, Montenegro, pekicivan.bar@gmail.com

Abstract: Confronting modern security challenges and risks such as modern terrorism and organized crime are scourges of the 21st century that deserve serious attention. Dealing with the study of this modern and not at all harmless problem, I believe that the science of security, as well as other scientific disciplines, deals very little with the study of this phenomenon and that it is necessary to invest additional efforts, so that we can keep up with these modern security risks and threats. In the first part of the paper, we will deal with the concept of modern terrorism and the historical aspects of this science, where I will try to explain what all the risks and threats of modern terrorism are through the prism of history. Since the definition of terrorism is a problem, which is dealt with by a large number of authors both in our country and in the world, it is clear that even today we do not have a generally accepted definition of terrorism, which for practical reasons creates difficulties in the joint fight against this scourge. After trying to explain what is actually the problem when defining modern terrorism, we will try to explain, but also to explain the historical aspect of terrorism itself. Historically speaking, we will try to bring closer to those who deal with this topic, the beginnings of the very origin of terrorism, and the difference between similar synonyms such as terrorism and uprisings. After finishing the chapter on modern terrorism, we will move on to the next security risk, which is organized crime. In this part of the paper, we will deal with the conceptual explanation of organized crime as well as the historical development of this negative security phenomenon. In the next part of the paper, we will try to explain the way transnational criminal groups such as the Italian, Colombian, Japanese and Chinese mafias function and fight. In the final chapter, we will talk about the emerging forms of organized crime, such as drug trafficking, human trafficking, smuggling of migrants.

Keywords: Terrorism, organized crime, cartels, Montenegro, mafia

SUPROSTAVLJANJE SAVREMENOM TERORIZMU I TRANSNACIONALNOM KRIMINALU

Ivan Pekić

Predsjednik Internacionalne policijske organizacije Crne Gore, pekicivan.bar@gmail.com

Abstract: Suprostavlanje savremenim bezbjednosnim izazovima i rizicima poput savremenog terorizma i organizovanog kriminala su pošasti XXI vijeka koje zaslužuju itekakvu pažnju. Baveći se izučavanjem ovog savremenog i nimalo bezazlenog problema smatram da se nauka bezbjednosti, kao i ostale naučne discipline veoma oskudno bavi izučavanjem ovog fenomena i da je potrebno uložiti dodatne napore, kako bi mogli da idemo u korak sa ovim savremenim bezbjednosnim rizicima i prijetnjama. U prvom dijelu rada bavićemo se pojmom savremenog terorizma i istorijskim aspektima ove nauke, gdje ću pokušati da objasnim koji su to sve rizici i prijetnje savremenog terorizma kroz prizmu istorije. Kako je definisanje terorizma maltene problem, kojim se bavi veliki broj autora kako kod nas, tako i u svijetu jasno je da i dan danas nemamo, opšte prihvaćenu definiciju terorizma, koja iz praktičnih razloga stvara poteškoće, prilikom zajedničke borbe protiv ove pošasti. Nakon pokušaja da objasnimo šta je to u stvari problem prilikom definisanja savremenog terorizma, pokušaćemo da obrazložimo, ali i objasnimo istorijski aspekt samog terorizma. Istorijski gledano, pokušaću da približim onima koji se bave ovom tematikom, početke samog nastanka terorizma, kao i razliku između sličnih sinonima poput terorizma i ustanaka. Nakon završetka sa poglavljem o savremenom terorizmu, prećićemo na sledeći bezbjednosni rizik, a to je organizovani kriminal. U ovom dijelu rada bavićemo se pojmovnim objašnjenjem organizovanog kriminala kao i istorijskim razvojem ove negativne bezbjednosne pojave. U sledećem dijelu rada pokušaćemo da objasnimo način funkcionisanja i bitisanja transnacionalnih kriminalnih grupa poput: italijanskih, kolumbijskih, japanskih i kineskih mafija. U završnoj glavi govorićemo o pojavnim oblicima organizovanog kriminaliteta poput, trgovine narkoticima, trgovine ljudima, krijumčarenju migranta.

Ključne riječi: Terorizam, organizovani kriminal, karteli, Crna Gora, mafija

1. PROBLEMI DEFINISANJA SAVREMENOG TERORIZMA

Terorizam predstavlja teško krivično djelo i on se ne smije poistovjećivati sa etničkom, vjerskom, rasnom ili bilo kojom drugom pripadnošću (Živaljević, 2022, str. 25). Rijetko koji pojam danas ima veću političku, a manju

analitičku moć od terorizma (Ejdus, 2024, str. 163). Problem je u tome što postoje brojne, uvrežene a nejasne, i pri tom još i međusobno sporne kolokvijalne predstave o tome što je terorizam. Džesika Stern je jedan od rijetkih autora koji priznaje da u svojoj definiciji „izbjegava da definiše počinioc (Stern, 2004, str.1). Izučavajući ovu problematiku, shvatio sam da se autori uglavnom oslanjaju jedni na druge, prilikom sastavljanja definicije o terorizmu. Jedna od najpotpunijih definicija na našem prostoru svakako pripada uvaženom profesoru Draganu Simeunoviću. Po prof. dr Draganu Simeunoviću terorizam je: „složeni oblik organizovanog grupnog i ređe individualnog ili institucionalnog političkog nasilja obilježen ne samo zastrašujućim brahijalno fizičkim i psihološkim, već i sofisticirano – tehnološkim metodama političke borbe kojima se obično u vrijeme političkih i ekonomskih kriza, a rijetko i u uslovima ostvarene ekonomske i političke stabilnosti jednog društva, sistematski pokušavaju ostvariti „veliki ciljevi“ na morbidno spektakularan način, a neprimjereno datim uslovima, prije svega društvenoj situaciji i istorijskim mogućnostima onih koji ga kao političku strategiju upražnjavaju“ (Simeunović, 2009, str. 80). Definicija ukazuje na upotrebu zastrašujućih metoda kroz sofisticirano - tehnološke metode, ali što je najvažnije primjetiti, profesor Simeunović u svojoj definiciji ukazuje da se terorizam uglavnom upotrebljava za vrijeme političkih i ekonomskih kriza, a rijetko u ekonomski i političko stabilnim društvima. Katarina Tomaševska smatra da se pod „pojmom terorizma obuhvataju različiti akti nasilja i ugrožavanja ljudskih prava i ljudskih života, kao i javnih, odnosno zajedničkih i individualnih dobara“ (Tomaševski, 1983, str. 13-22). Ugrožavanje ljudskih prava i ljudskih života je nešto sa čime manipulišu sve terorističke organizacije. M. Vujaklija navodi „da je terorizam doktrina i metod borbe za određene ciljeve sistematskom upotrebom nasilja“ (Vujaklija, 1970, str. 947). Svakako da upotreba terorizma teži ka ostvarenju nekih zahtjeva tih terorista, kao i da uglavnom imaju cilj zastrašivanja ciljne grupe, kojoj žele da pošalju poruku ne vodeći računa o nevinim žrtvama. U Leksikonu bezbjednosti „terorizam je definisan kao metod smišljene sistematske upotrebe nasilja radi sijanja straha među ljudima“ (Đorđević, 1989, str. 482). Strah je nešto sa čime manipulišu terorističke organizacije, uz stalnu prijetnju ka ciljnoj grupi, koju žele da zaplaše, kako bi postigli svoje ciljeve, ne mareći za nevine žrtve. „U Leksikonu međunarodnog prava terorizam je određen kao oblik političke borbe koja se vodi putem individualnog terora, odnosno nasiljem i zastrašivanjem“. Naravno cilj svake terorističke organizacije je da nasiljem i zastrašivanjem pošalje poruku da je došlo vrijeme da se smjeni vlast u državi. „U vojnoj enciklopediji, u izdanju iz 1975. Godine, definiše se teror, ali ne i terorizam i to kao akcija vladavina nasilja čiji je cilj zastrašivanje, odnosno uništavanje protivnika“ (Krivokapić, 1998, str. 479). U ovakvim zemljama izražavanje nezadovoljstva prema autoritetima može biti zajedničko različitim grupama i pojedincima (Brkić, Šmigoc i dr., 2019, str. 32)

2. PREVENCIJA SAVREMENOG TERORIZMA

Represivne i preventivne mjere predstavljaju nezamjenjiv stub zaštite svakog bezbjednosnog sistema, a samim tim i zaštite od terorizma. Preventivne mjere u borbi protiv savremenog terorizma predstavljaju veoma značajnu djelatnost demokratskog društva, koje je istinski oprjedjeljeno za trajno suprostavljanje savremenom terorizmu. „U cilju sprječavanja terorizma neophodna je združena akcija. Strpljenje i istrajnost su važna obilježja uspješne antiterorističke borbe. Otuda se i suprostavljanje terorizmu shvata kao poseban oblik političke borbe jedne države, grupe država, saveza, regiona i međunarodne zajednice u cjelini, koji je u izvjesnom stepenu izložen uticajima, uz eventualno povratno dejstvo tog suprostavljanja na ukupnu stabilnost političkog sistema. Zbog svega toga, kao velikog i moćnog uticaja na široku populaciju, odnosno, javnost veliki značaj i uticaj u borbi protiv terorizma imaju mediji.“ (Mašulović, 2007, str. 296). Odnos službi bezbjednosti i javnosti se sve više smatra jednim od centralnih i veoma bitnih pitanja savremenog društva. „Da bi sistem bezbjednosti odgovorio savremenim zahtjevima, odnosno funkcionisao u sferi savremenih društvenih promjena, kako kod nas tako i u savremenom okruženju, službu bezbjednosti trebalo bi da odlikuju nove karakteristike – doktrina, koja treba da bude u funkciji javnosti, što bi doprinjelo vidljivosti kvaliteta rada službi bezbjednosti, transparentno (odeđenim sferama) a sve sa generalnim ciljem podizanja osjećaja sigurnosti korisnika usluge – građanina, odnosno postojanje i funkcionisanje službi bezbjednosti, prije svih, policije, kao servisa svih građana koji će biti zadovoljni njenim uslugama“ (Mašulović, 2007, str. 297). Generalno gledano taj odnos građanin – policija nije uvijek na najboljem nivou. Sve češće smo svjedoci prekomjerne upotrebe sile od strane policije prema građaninu što najčešće nailazi na kritiku javnosti u Crnoj Gori. Ovim pitanjima u Crnoj Gori se bavi Savjet za građansku kontrolu rada policije i pojedine NVO.

3. TRANSNACIONALNE KRIMINALNE ORGANIZACIJE

U ovom dijelu rada pomenućemo neke od značajnijih transnacionalnih kriminalnih organizacija poput japanskih Jakuzi, kineskih Trijada, Kolumbijskih narkomafija, francuske Unione Corse.

4. JAKUZE

“Sam naziv ove organizacije potiče od riječi Yakuza koja na japanskom označava gangster, a u slobodnom prevodu “nikakvog čovjeka”. Davnih sedamdesetih organi reda uhapsili su u iznenadnim akcijama na preko 1.300 mjesta skoro 27.000 hiljada organizovanih kriminalaca koji su se bavili dilovanjem droge, organizovanjem prostitucije, kocke i drugih protivpravnih djelatnosti, ali i takođe legalnim poslovima, pa ulaze u finansijske transakcije ulažu u restorane, a posebno u nekretnine. Njihovi centri gdje se nalaze su gradovi Kobe I Jokohama. Policija je došla do zaključka da je u oko 2600 kriminalnih gangova ima više od 150.000 članova” (Ignjatović, 2012, str. 105). Kasnih 70 tih godina kriminalne figure u Japanu su se mogle raspoznati: kratko podšišani, karakteristično tetovirani, bez mprsta na ruci, oni su radili kao izbacivači ili osoblje zaštite na skupštinama privrednih korporacija. Da bi zaplašili svoje ljevičarske neprijatelje regrutovali su Jakuze. Zahvaljujući tome, organizacija kojoj su pripadali mogla je da dođe do strateških informacija pomoću kojih je mogla da ucjenjuje funkcionere korporacije. Ranih 80tih godina Jakuze ponovo dolaze u centar pažnje jer se zapaža njihovo naglo širenje na području SAD-a. Podaci govore da su članovi ove organizacije u međuvremenu, samo u gradu Honolulu na Havajima, postal vlasnici nepokretnosti u vrijednosti od 100.000.000. dolara uloženi uglavnom u lance restorana klubova i pornografskih radnji namjenjenih prevashodno japanskim turistima. “Članovi organizacije su jako aktivni u Kaliforniji, gdje su uključeni u krijumčarenje droge u SAD, oružja u Japan, kao I regrutovanje američkih zabavljačica kao prostitutki u Japanu” (Ignjatović, 2012, str. 105).

5. TRIJADE

Trijade ili crna društva su tajne kineske organizacije nazvane tako zbog izražene ritualne upotrebe brojeva koje potiču od vjerovanja u njihovo magično značenje. Za njih poseban smisao ima broj tri otuda I naziv trijade. Simbol organizacije je jednakostranačni trougao čije strane simbolizuju tri osnovne koncepcije: o raju, zemlji i čovjeku. Prve slične organizacije nastale su u Kini prije 2000. Godina, a začeci modernih trijada krajem XVII vijeka kao vid otpora Manchu dinastiji koja je u varvarskom pohodu ugrožavala dinastiju Ming. Legenda kaže da je prva takva grupa nastala 1674. Godine u jednom budističkom manastiru u provinciji Fukien. Činilo ih je 128 monaha izvanredno obučeni za borilačke vještine koje su uključivale I naručitu vrstu samoodbrane pod nazivom Kung fu. Kasnije su Trijade pod nazivom Prva Harmonija I Pravda vodile Boksterski ustanak protiv evropskih zavojevača. Iako su nastale kao specifičan vid bratstva čiji je prevashodni cilj borba za slobodu. Sve grupe su razvile sličan ritual primanja novih članova, zakletve u krvi, tajne riječi I znake I hijerarhijsku strukturu. Karakteristični položaj unutar trijada označene brojevima:

- 489 Shan Chu (glava organizacije);
- 438 Heung Chu (Majstor za ceremonijal);
- 415 finansijski savjetnik;
- 426 ekspert za Kung fu (crveni pol)
- 432 nosilac poruka lice za održavanje kontakata sa drugim grupama i
- 49 obični članovi (Ignjatović, 2012, str. 106).

6. KOLUMBIJSKA MAFIJA

Kolumbija proizvodi znatan dio kokaina u svijetu i prema nekim procjenama, svaki deseti zaposleni u toj zemlji obavlja neki posao koji je u vezi sa drogama. Biznis sa proizvodnjom i distribucijom droge u SAD vodila su dva kartela jedan je Medellin i drugi je Kaliju. Medellin je grad u provinciji Antioquia. Krajem 80 tih godina bio je najopasniji grad na Zapadnoj hemisferi sa mnoštvom nerasvjetljenih krivičnih dijela. Razlog je bio jednostavan – policija je bila zastrašena. “Gradom je u to vrijeme vladao Pablo Emilio Eskobar u to vrijeme najveći poslodavac u državi. Iako se predstavljao kao moderni Robin Hud tvrdeći da samo preraspodjeljuje od onih koji imaju previše, onima koji imaju premalo. Radilo se o jednom o najvećih kriminalaca XX vijeka kome se na dušu stavljaju hiljade ubistava. Rođen 1949. Godine u porodici koja nije oskudjevala majka nastavnik u školi, otac farmer, Eskobar je sa nekoliko prijatelja za kratko vrijeme stvorio organizaciju koja je snadbjevala sjevernoameričko i evropsko tržište drogom koristeći se vrlo jednostavnim principom: treba ih bombardovati tolikom količinom droge da se bez obzira na napore organa zaduženih za suzbijanje šverca, na tim tržištima u svakom momentu nađu ogromne količine robe” (Ignjatović, 2012, str. 108). U jednom trenutku Pablo Eskobar je kontrolisao čak 80% tržišta kokaina u SAD I našao se na listi najbogatijih ljudi na svijetu koje objavljuju časopis Forbs I Fortune. Njegova lična imovina iznosila je 3 milijarde dolara. Hvatanje Eskobara je trajalo nekoliko godina I vođeno je pod sponzorstvom SAD. Međutim, ako je Eskobar bio najpoznatiji narkotrafikant, grupa iz Kalija bila je najopasnija. “Njihova sklonost za korišćenje nasilja šokirala je i rivale i policiju Američke vlasti proglasile sui h za najsofisticiraniju kriminalnu organizaciju na svijetu. I najnasilniju kada su 1975 policajci otkrili u jednom malom avionu 600 kilograma kokaina i tog vikenda se odigrao

krvavi lanac obračuna u kome je život izgubilo 40 ljudi. U vrijeme rivaliteta Medelin i Kali njujorškim ulicama lile su se rijeke krvi” (Ignjatović, 2012, str. 110).

7. POJAVNI OBLICI ORGANIZOVANOG KRIMINALA

Na međunarodnom seminaru OUN 1991. godine u djelatnosti organizovanog kriminaliteta uvedene su dvije vrste poslova: “Prvo, to su zabranjene vrste djelatnosti (kao što su imovinski delikti, pranje novca, nezakoniti promet droga, kršenje pravila deviznog poslovanja, zastrašivanje, prostitucija, kocka trgovina oružjem, trgovina antikvitetima i drugo) učešće u oblasti ekonomije itd” (Bošković, 2002, str. 131). U ovom dijelu rada će biti riječi o transnacionalnim bezbjednosnim problemima poput: trgovine narkoticima, narkomaniji i kriminalitetu, trgovini ljudima i krijumčarenju migranata.

8. TRGOVINA NARKOTICIMA

Mada je ozbiljna društvena reakcija zbog zloupotreba droga nastupila tek u drugoj polovini 20 vijeka, susret čovjeka sa narkotičnim sredstvima počeo je pre više milenijuma. Drugim riječima, ni starije pojave, ni sporije društvene reakcije na njene očigledne i teške posledice. Epidemiološke razmjere širenja narkotika iz jednog područja svijeta u druga vezana su ipak za ratove. Rimljani su, tokom osvajačkih pohoda, od pokorenih zemalja ratnu odštetu naplaćivali u određenim količinama egzotičnih droga. Ipak je u Evropu droga stigla tek u 13 vijeku, posle krstaških ratova, kada su sa Bliskog istoka doneti hašiš, marihuana opijum, dok masovnija upotreba počinje tek 19. vijeka. U SAD-u se droga širi posle građanskog rata, a u Evropu posle Prvog svjetskog rata. Problem odnosa narkomanije i kriminaliteta može se tumačiti s nekoliko stanovišta, prvenstveno kao nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, iz čega proizilaze ostala značajna pitanja. U vezi s tim kriminalitet narkomana možemo posmatrati kao direktni i indirektni kriminalitet. Direktni se ogleda u raznim formama delikventnog ponašanja da bi se pribavila droga dok se indirektni odnosi na kriminalne radnje kojima se pokušava doći do sredstava pomoću kojih bi se kupila droga. U prvom slučajuzavisnici obično vrše delikte falsifikovanja recepata, krađa, provalnih krađa, obijanje apoteka, distribucije, neovlašćenog posjedovanja većih količina droge , prodaje i krijumčarenja droge” (Bošković i Skakavac, 2009, str 254). Distribucija i krijumčarenje narkotika bazira se na vertikalnoj hijerarhiji organizovanih kriminalnih grupa, piramidalnog oblika, nerjetko i sa svim oblicima organizovanog kriminaliteta. Osnovu i najširi krug piramide čini tzv. dileri – sitni šverceri droge, obični zavisnici. Naime narkomani često postaju rasturači droga jer ih priroda zavisnosti tjera da u nedostatku sredstava za nabavku počinju i sami da rasturaju drogu. Drugi, viši stepen čini “siva zona” koju predstavljaju trgovci drogom, Kojima su trgovina i krijumčarenje jedino zanimanje. Na vrhu piramide nalaze se organizatori trgovine i krijumčarenja, koji pretežno i ne pripadaju narkomanskom miljeu, ali kojima pripada najveći dio zarade od trgovine drogom. Takozvana Balkanska ruta za promet narkotika startuje iz zemalja Srednjeg istoka i završava se u Evropi. Glavni tranzitni centar osovine je Istanbul, odakle se preko Grčke Bugarske ili Albanije droga prenosi u zapadnoj Evropi (Stajić, 2021, str.204).

9. TRGOVINA LJUDIMA

Trgovina ljudima je savremeni globalni fenomen, pravno jedan od najsloženijih međunarodnih problema, koji snažno pogađa i razara države u političkoj i ekonomskoj tranziciji, ratnim i drugim konfliktnim situacijama, a koje su najčešće zemlje porjekla za trgovinu ljudima. Iako je riječ o savremenoj pojavi, trgovina ljudima je istovremeno i istorijska kategorija sa veoma dugom istorijom, čiju osnovu čine ropstvo i eksploatacija tj. postupanje prema čovjeku kao prema robi. Uticaj globalizacije, siromaštvo, nezaposlenost, loši uslovi života, nasilje prema ženama i djeci, diskriminacija žena, korumpiranost vlasti, organizovani kriminalitet, politička nestabilnost, oružani i međuetnički sukobi, privlačnost boljeg života u nekoj drugoj zemlji, visoka profitna stopa zarade i slično, osnovni su uzorci trgovine ljudima. Sdruge strane u bogatijim zemljama postoji potreba za jeftinijom random snagom na teškim i slabo plaćenim poslovima, za koje ne postoji interesovanje domaćih radnika. Do ekspanzije trgovine ljudima posebno dolazi poslednjih decenija prošlog vijeka posle rušenja Berlinskog zida i sloma komunističkog režima u istočnoevropskim zemljama. Do tada je bila dominantna trgovina ženama i muškarcima uglavnom iz Azije i Latinske Amerike prema zapadnoevropskim zemljama. “Ni jedna zemlja nije imuna na trgovinu ljudima, a prema najskorijim podacima svake godine približno 600.000 – 800.000 ljudi. žena i djece ilegalno se prebaci u druge zemlje u cilju trgovine koja se sve više širi. Pored toga hiljade žrtava prodaje se unutar zemalja iz kojih potiču. Podstsknuti kriminalnim elementima, ekonomskim teškoćama, korumpiranim vladama, društvenim poremećajima, političkom nestabilnošću, prirodnim katastrofama i oružanim sukobima, trgovina robljem u XXI vijeku zadovoljava globalnu potrebu za jeftinom, bespomoćnom i obespavljenom random snagom” (Bošković i Skakavac, 2012, str 289-290). “Najvažniji element trgovine ljudima, koji se razlikuje od krijumčarenja ljudi jeste držanje u ropskom odnosu i eksploataisanje. Znači , krijumčarenje ljudi nije isto što i trgovina ljudima, ali lako može da preraste u to, imajući u vidu težak položaj i nezaštićenost ilegalnih migranata” (Nikolić i Ristanović, 2002). Uzroci trgovine

Ljudima podrazumjevaju okolnosti zbog kojih ta pojava najčešće nastaje. Rdi njihovog pravilnog definisanja i identifikovanja potrebno je pojavu posmatrati u širem kontekstu, uzimajući u obzir sve njene specifičnosti. Pod objektivnim uzrocima podrazumjevaju se oni uzorci koji postoje u jednom društvu, pa i šire – na međunarodnom planu, koji predstavlja sklop društvenih pojava i odnosa događaja i prilika, na koje čovjek, ne može bitnije da utiče. Osnovni objektivni uzroci prvenstveno podrazumjevaju ekonomsku i socijalnu nejednakost među državama i regionima i mogu se razvrstati na sledeći način:

- **Uzroci u zemljama porjekla**, koji doprinose postojanju ponude potencijalnih žrtvi podobnih za eksploataciju;
- **uzroci u zemljama destinacije**, koji se ogledaju u postojanju tržišta seksualnih usluga sa konstantnom potražnjom usluga žrtvi, kao i tržišta sa jeftinom random snagom.
- **uzroci u zemljama tranzita**, koji podrazumjevaju povoljne uslove koji postoje u pojedinim zemljama ili regionima, a koji omogućavaju jednostavnije i sigurnije prebacivanje ljudi od zemlje porjekla do zemlje destinacije;
- **Postojanje organizovanih kriminalnih mreža** koje se, radi ostvarivanja profita, bave ilegalnim prebacivanjem ljudi od zemlje porjekla preko zemalja tranzita, do zemalja destinacije (Bošković i Skakavac, 2009, str. 304).

10. KRIJUMČARENJE MIGRANTIMA

Migracija predstavlja fizičko kretanje, privremeno ili trajno preseljavanje stanovništva iz jednog sociokulturnog ambijenta emigracije u drugi imigracije. Mreža migracija podrazumjeva sve kontakte koji se uspostavljaju između ljudi koji su već migrirali i potencijalnih migranata (Subotić, 2022, str. 31)Ilegalna migracija podrazumjeva nelegalan ulazak lica u stranu zemlju, zasnovan na dobrovoljnoj osnovi. Ilegalna migracija ne podrazumjeva eksploataciju, prevaru, prinudu ili nasilje nad migrantima. Njihov cilj su obećane zemlje, gdje vjeruju da će im biti bolje, te čine sve kako bi to i postigle. Ilegalne migracije i trgovina djecom i maloljetnicima, uz svu nehumanost, jeste pojava u kojoj i žrtva dobrovoljno ili prinudno postaje saučesnik. Stradanje ljudi, njihova eksploatacija i lišavanje osnovnih ljudskih prava mogu da budu veoma surovi i doživotni. Međunarodna zajednica osuđuje trgovinu ilegalnim migrantima i urgira kod zemalja porjekla i tranzita da preduzimaju strožije mjere radi zaustavljanja ove trgovine. Međutim i u mnogim zapadnoevropskim zemljama ilegalni imigranti predstavljaju jeftinu radnu snagu za industriju zabave, a strankinje pružaju seksualne usluge u noćnim klubovima i javnim kućama. “Trgovci bijelim robljem i pored tradicionalnih zemalja izvora kao što su zemlje Azije, južne Afrike i Južne Amerike, naročito su zainteresovani za zemlje centralne i istočne Evrope kao što su Poljska, Rusija, Ukrajina, Mađarska i Češka. Modus operandi takvih kriminalnih grupa sastoji se u vrbovanju žena iz bivših zemalja Isočnog bloka do potpune zavisnosti, a uz lažna obećanja da će dobiti posao i živjeti u blagostanju” (Bošković i Skakavac, 2009, str. 318).

LITERATURA

- Bošković, M. (2002). Socijalna patologija, Pravni fakultet, Novi Sad.
- Bošković, M., & Skakavac, Z. (2009). Organizovani kriminalitet – karakteristike i pojavnici oblici, Fakultet za pravne i poslovne studije Novi sad.
- Brkić, Š, J., Mujagić, M., Šušnica, S., & Haračić – Nović, I., Zuković, A. (2019). Rad sa pojedincima i porodicama koje su u riziku od radikalizacije ili su radikalizovane – priručnik za stručnjake, Sarajevo: Atlantska inicijativa.
- Ignjatović, Đ., & Škulić, M. (2012). Organizovani kriminalitet - drugo izmjenjeno i dopunjeno izdanje, Pravni fakultet, Univerzitet u Beogradu.
- Subotić, M. (2022). Migracije i ekstremizam, Univerzitet odbrane - institut za strategijska istraživanja, Medija centar „Obrana“, Beograd.
- Ejdus, F. (2024). Međunarodna bezbednost – teorije, sektori i nivoi, Clio, Beograd.
- Nikolić., Ristanović. (2002). Materijal Viktimološkog društva Srbije pripremljen za seminar o borbi protiv trgovine ljudima, Beograd.
- Vujaklija, M. (1970). Leksikon stranih riječi i izraza, Prosveta, Beograd.
- Vojna enciklopedija. (1975). Redakcija vojne enciklopedije, Tom IX, Beograd.
- Đorđević, O. (1986). Leksikon bezbednosti, Partizanska knjiga, Beograd.
- Krivokapić, B. (1998). Leksikon međunarodnog prava, Radnička štampa, Beograd.
- Mašulović, I. (2007). Sistem zaštite od terorizma Republike Crne Gore, Fakultet za poslovni menadžment, Bar.
- Simeunović, D. (2009). Terorizam, Pravni fakultet, Univerziteta u Beogradu.
- Stern., Dž. (2004). Ekstremni teroristi, Aleksandrija pres, Beograd.

- Stajić, Lj. (2021). Osnovi sistema bezbednosti – sa osnovama istraživanja bezbjednosnih nauka, Univerzitet u Novom Sadu, Pravni fakultet.
- Tomaševski, K. (1983). Izazov terorizma, Mladost, Beograd.
- Živaljević, D. (2022). Radikalizacija društva i terorizam, Službeni glasnik, Beograd.